

Forslag til

Lov om ændring af lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.

(Indførelse af erhvervsområde, erhvervsområdeprojekt, undervisningstid og fordybelsestid m.v.)

§ 1

I lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 3. juli 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 1, nr. 3 og 4, ophæves og i stedet indsættes:

”3) Et erhvervsområde, som består af to eller flere flerfaglige projektforløb med fokus på virkelighedsnære problemstillinger, der giver eleverne indsigt i fagenes identitet og forskellighed og bidrager til opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. Erhvervsområdet afsluttes med et skriftligt erhvervsområdeprojekt, i hvilket mindst skal indgå et gymnasialt fag på A- eller B-niveau i kombination med et eller flere fag fra erhvervsuddannelsen.”

2. § 3, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. § 19, stk. 1 – 3, i lov om de gymnasiale uddannelser, finder tilsvarende anvendelse for eux-forløb. Undervisningstiden i et eux-forløb for de fag m.v., der fremgår af stk. 1, er ca. 1.675 timer. Fordybelsestiden er for de fag m.v., der fremgår af stk. 1, mindst 350 timer i merkantile eux-forløb og mindst 450 timer i tekniske eux-forløb. Hovedparten af undervisningstiden er fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, jf. stk. 1, herunder erhvervsområdeprojektet. I undervisningstiden indgår herudover en pulje for den enkelte elev på 80 timer, hvorfra skolen kan fordele timer til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleven vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer eller særlige talentindsatser.”

3. § 3, stk. 4, affattes således:

”Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte en afkorting af undervisningstiden, jf. stk. 2, 2. pkt., i et eux-forløb i forbindelse med en erhvervsuddannelse, hvor eleverne kan nå de faglige mål i de gymnasiale fag hurtigere på baggrund af kompetencer fra erhvervsuddannelsen tilrettelagt uden eux. Ministeren kan dog ikke afkorte den pulje på 80 timer, som er nævnt i stk. 2.”

4. I § 4, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter ”eux-forløbet”: ”, herunder om erhvervsområdet og erhvervsområdeprojektet, fordeling af undervisningstid mellem de enkelte fag m.v., og om skolens fordeling af fordybelsestiden”.

5. § 5, stk. 1, affattes således:

”En eksamen, der giver ret til eux-bevis, skal omfatte mindst seks prøver i fag på gymnasialt niveau, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, herunder en skriftlig prøve i dansk på A-niveau, og en mundtlig prøve med udgangspunkt i det skriftlige erhvervsområdeprojekt, jf. § 3, stk. 1, nr. 3.”

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2018.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse for elever, der optages før den 1. august 2018. For disse elever finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
  - 1.1. Indledning
  - 1.2. Baggrund
2. Lovforslagets indhold
  - 2.1. Nyt erhvervsområde og erhvervsområdeprojekt
    - 2.1.1. Gældende ret
    - 2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.2. Undervisningstid og fordybelsestid, løbende evaluering og studieplan
    - 2.2.1. Gældende ret
    - 2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.3. Obligatorisk skriftlig prøve i dansk på A-niveau
    - 2.3.1 Gældende ret
    - 2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

1.1. Indledning

Med lovforslaget foreslås indført et erhvervsområde og et erhvervsområdeprojekt i eux-forløb. Endvidere foreslås begreberne undervisningstid og fordybelsestid indført for eux-forløb, ligesom det foreslås, at undervisningstiden øges til ca. 1.675 timer, og at der i undervisningstiden indgår en pulje på 80 timer for den enkelte elev.

Derudover foreslås det, at undervisningsministeren får mulighed for at fastsætte regler om skolernes løbende evaluering af elevernes faglige udbytte af undervisningen, og at skolerne skal udarbejde en studieplan for undervisningen i de gymnasiale fag m.v.

Endelig foreslås det, at prøve i skriftlig dansk på A-niveau bliver obligatorisk.

1.2 Baggrund

Erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) blev indført i 2010 med lov om studiekompetencegivende eksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v. Uddannelsen skiftede navn fra studiekompetencegivende eksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse til erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse ved reformen af de gymnasiale uddannelser, som blev implementeret ved lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser og § 8 i lov nr. 1746 af 27. december 2016 om ændring af institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og forskellige andre love.

Baggrunden for at indføre og udbrede eux-forløb var et ønske om at sikre et højt erhvervsfagligt niveau på erhvervsuddannelserne, at give unge med en erhvervsuddannelse bedre muligheder for videreuddannelse og at tiltrække unge til erhvervsuddannelserne, der ellers ville have valgt en gymnasial uddannelse.

Eux består af en erhvervsuddannelse med gymnasiale fag m.v. og eksamen, og gennem eux-forløbet skal eleverne tilegne sig både erhvervskompetencer og generelle studiekompetencer på niveau med en toårig gymnasial uddannelse. Indholdet og varigheden af eux-forløb varierer fra erhvervsuddannelse til erhvervsuddannelse.

Nationalt Center for Erhvervspædagogik ved Professionshøjskolen Metropol og Rambøll Management Consulting har i efteråret 2016 evalueret eux. Den endelige evaluering, som forelå i marts 2017, peger bl.a. på, at der er tegn på, at det er udfordrende at nå de faglige mål i de gymnasiale fag i eux-forløbene.

Evalueringen peger på, at bl.a. følgende forhold har betydning for elevernes mulighed for at nå målene: afkortningen i uddannelsestid, strukturelle brud i løbet af eux-forløbet (opdeling af grundforløbet og vekslen mellem skole og praktik), manglende sammenhæng og progression i de gymnasiale dele af uddannelsen, og at den forudsatte synergi mellem erhvervsuddannelsesfag og gymnasiale fag ikke bliver realiseret.

Med lov om de gymnasiale uddannelser blev der for de gymnasiale uddannelser indført begreberne undervisningstid og fordybelsestid som erstatning for de hidtil anvendte begreber uddannelsestid og elevtid. Af bemærkningerne til § 8 i lov nr. 1746 af 27. december 2016 (Folketingstidende, 2016-17, tillæg A, L 59, som fremsat, side 19), som blev fremsat samtidig med forslag til lov om de gymnasiale uddannelser, fremgår det, at overvejelser om, hvorvidt begreberne undervisningstid og fordybelsestid også skal anvendes for eux-forløb, skal afvente evalueringen af eux og de efterfølgende politiske drøftelser.

På baggrund af evalueringen har mulige justeringer af eux været drøftet blandt de politiske partier bag Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser, ligesom de har været forelagt for Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU).

Der er enighed blandt partierne om på nuværende tidspunkt at gennemføre de ændringer, som er indeholdt i dette lovforslag. Formålet med de foreslåede ændringer er bl.a. at øge sammenhæng og synergi i det enkelte eux-forløb mellem erhvervsfag og gymnasiale fag, samt at sikre eleverne øget undervisningstid med lærertilstedeværelse i de gymnasiale fag. Derudover er der enighed om at gennemføre en række ændringer, som ikke forudsætter lovændringer, herunder udarbejdelse af vejledninger om eux og igangsættelse af et udviklingsprojekt om nye tilrettelæggelses- og undervisningsformer i eux-forløb. Andre elementer i evalueringen er der politisk enighed om at drøfte nærmere med interessenterne på eux-

området, inden der tages stilling til eventuelle ændringer heraf, f.eks. krav om bestemte fag som faglig forudsætning for andre fag.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Erhvervsområde og erhvervsområdeprojekt

2.1.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 1, nr. 3, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., indgår der i uddannelsen en større skriftlig opgave. Efter samme bestemmelses nr. 4 indgår der endvidere et skriftligt eksamensprojekt, der udarbejdes i to eller flere fag. Fagene skal omfatte mindst et fag på mindst B-niveau og et fag fra erhvervsuddannelsen.

I de nuværende eux-forløb indgår der i alt 40-50 timer til gymnasiefaglige projektopgaver fordelt på henholdsvis 15-25 timer til et eksamensprojekt (produktet er en synopsis for 2 fag), der afsluttes med mundtlig prøve, samt 25 timer til udarbejdelse af en større skriftlig opgave (kan være i 1-3 fag), hvor det skriftlige produkt danner grundlag for afgivelse af en karakter.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af evalueringen af eux, at det kan være svært at tone de gymnasiale dele af eux-forløbet til erhvervsuddannelsens faglighed og samlet set realisere synergien i eux-forløbet. Der er således brug for et tættere samspil mellem erhvervsfagene og de gymnasiale fag.

For at øge sammenhæng og synergi i det enkelte eux-forløb mellem erhvervsfag og gymnasiale fag, herunder for at give den enkelte elev en bedre oplevelse af faglig sammenhæng i det valgte eux-forløb, foreslås det, at de to eksisterende projekter – "eksamensprojektet" og "større skriftlig opgave" – erstattes af ét større, sammenhængende projekt. Det nye erhvervsområde kommer til at bestå af et antal flerfaglige projektforsløb, der afsluttes med et skriftligt erhvervsområdeprojekt med mundtlig prøve, svarende til de nye regler for studieområde og studieområdeprojekt i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen.

Med forslaget vil eleverne i løbet af eux-forløbet således skulle gennemføre et antal flerfaglige projektforsløb med fokus på virkelighedsnære problemstillinger, der giver eleverne indsigt i fagenes identitet og forskellighed og bidrager til opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. I forløbene vil skulle indgå humanistiske og samfundsvidenskabelige fag, i tekniske eux-forløb i samspil med tekniske og naturvidenskabelige fag og i merkantile eux-forløb i samspil med merkantile fag. Det vil være et krav, at de flerfaglige projektforsløb både skal omfatte gymnasiale fag og fag fra erhvervsuddannelsen af hensyn til at bidrage til sammenhæng og erhvervsrettet toning.

De flerfaglige projektforsløb afsluttes med et skriftligt erhvervsområdeprojekt med en mundtlig prøve, svarende til prøven i studieretningsprojektet (SRP) i uddannelsen til almen studentereksamen og studieområdeprojektet (SOP) i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen. Forud for den skriftlige opgave vil eleven i samråd med sine vejledere skulle vælge område og faglig problemstilling. Vejlederne vil skulle udarbejde den endelige opgaveformulering.

For at sikre, at selve det afsluttende erhvervsområdeprojekt bidrager til en øget eux-toning samt et styrket samspil mellem eux-forløbets gymnasiale og erhvervsfaglige dele, skal der i erhvervsområdeprojektet mindst indgå et gymnasialt fag på mindst B-niveau i kombination med et eller flere fag fra erhvervsuddannelsen.

Det er hensigten, at der vil blive fastsat regler om timeniveau til det nye projekt, jf. bemærkningerne til dette lovforslags § 1, nr. 4.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2. Undervisningstid og fordybelsestid, løbende evaluering og studieplan

2.2.1. Gældende ret

Den gældende lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) indeholder i § 3 bestemmelser om de overordnede krav til et eux-forløb. Det fremgår af stk. 1, at et eux-forløb skal omfatte dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau og matematik og samfundsfag på C-niveau samt yderligere et antal fag på A-, B- eller C-niveau, herunder løft af ovennævnte fag til et højere niveau. Det fremgår videre, at forløbet ud over de obligatoriske fag skal omfatte mindst to fag på mindst B-niveau, og at den enkelte elev selv skal kunne vælge mindst et af fagene i forløbet. Endelig fremgår det, at forløbet skal omfatte en større skriftlig opgave og et skriftligt eksamensprojekt, der udarbejdes i to eller tre fag.

Af den gældende bestemmelses stk. 2 fremgår det, at den samlede uddannelsestid for de fag m.v., der fremgår af stk. 1, i omfang skal svare til ca. 1.625 timer, jf. dog stk. 4, hvoraf det fremgår, at uddannelsestiden, jf. stk. 2, for et eux-forløb kan afkortes på baggrund af de kompetencer, som eleven kan opnå fra undervisning i erhvervsuddannelsen. Udover uddannelsestid, som bl.a. omfatter undervisning og andre lærerstyrede aktiviteter, består de gymnasiale fag i eux-forløbet efter gældende ret af 400 timer elevtid i merkantile eux-forløb og 500 timer elevtid i tekniske eux-forløb, som bl.a. omfatter tid til elevens skriftlige arbejde. Af den gældende stk. 3 fremgår det, at et eux-forløb udformes i forhold til den enkelte erhvervsuddannelse, så de fag m.v. på gymnasialt niveau, der skal indgå i forløbet, sammen med den obligatoriske undervisning i erhvervsuddannelsen indgår i en hensigtsmæssig helhed i forhold til elevernes opnåelse af generel studiekompetence. Nærmere regler om det konkrete eux-forløb fastsættes i reglerne om den enkelte erhvervsuddannelse.

Det følger af § 19, stk. 1, i lov om de gymnasiale uddannelser, at undervisningstiden i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet, dvs. den tid, eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsens formål og de faglige mål i fagene m.v., herunder faglig og metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål.

Det fremgår af bemærkningerne til § 19, stk. 1, i lov om de gymnasiale uddannelser, at undervisningstiden efter den foreslåede bestemmelses stk. 1, vil omfatte den samlede lærerstyrede elevaktivitet, det vil sige den tid, hvor eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene. Det omfatter bl.a. faglig metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål. Begrebet undervisningstid svarer til det hidtidige begreb uddannelsestid.

Det følger af § 19, stk. 2, i lov om de gymnasiale uddannelser, at omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde opgøres i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte aktiviteterne nævnt i stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til § 19, stk. 2, i lov om de gymnasiale uddannelser, at omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde opgøres i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte de aktiviteter, som indgår i undervisningstiden. Fordybelsestiden vil ikke omfatte elevens egen tid til almindelig forberedelse ("lektielæsning") m.v. Fordybelsestiden skal beregnes i forhold til en bestemt opgave som den forventede tid, en gennemsnitlig elev på det pågældende niveau skal bruge for at udfærdige en besvarelse af opgaven. Begrebet fordybelsestid svarer til det hidtidige begreb elevtid.

Det følger af § 19, stk. 3, i lov om de gymnasiale uddannelser, at undervisningstid og fordybelsestid opgøres i timer a 60 minutter.

Det fremgår af bemærkningerne til § 19, stk. 3 i lov om de gymnasiale uddannelser, at undervisningstiden og fordybelsestiden bliver opgjort i timer a 60 minutter, det vil sige klokketimer.

Der er ikke i gældende regler fastsat specifikke krav om løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen i gymnasiale fag eller krav om udarbejdelse af en studieplan for undervisningen i de gymnasiale fag.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der blev med gymnasiereformen indført nye tilrettelæggelsesformer og krav til undervisningen til styrkelse af elevernes faglige udbytte i de gymnasiale uddannelser. Disse fornyelser er ikke slået fuldt igennem for den gymnasiale undervisning i eux-forløb, bl.a. fordi mulige ændringer vedrørende indførelse af begreberne undervisningstid og fordybelsestid har afventet evalueringen af eux og de efterfølgende politiske drøftelser. Samtidig viste evalueringen af eux bl.a., at lærerne mener, at undervisningen på gymnasialt niveau i grundforløbet ikke i tilstrækkelig grad forbereder eleverne til at nå A- og B-niveau, samt at det er vanskeligt at fastholde eleverne i en faglig progression i de gymnasiale niveauer, når de er i praktik.

På den baggrund er eud-aftalekredsen blevet enige om at foretage visse ændringer for eux-forløb. Der er således enighed om, at begreberne undervisningstid og fordybelsestid, som blev indført for de gymnasiale uddannelser med lov om de gymnasiale uddannelser, skal finde tilsvarende anvendelse for eux-forløb. Undervisningstiden i de gymnasiale uddannelser omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet, og svarer til det hidtidige begreb uddannelsestid. Elevernes selvstændige skriftlige arbejde opgøres i fordybelsestid. Begrebet fordybelsestid svarer til det hidtidige begreb elevtid.

Det foreslås, at undervisningstiden i et eux-forløb inden afkortning skal være ca. 1.675 timer. Hovedparten af undervisningstiden i uddannelsen til erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) foreslås ligesom efter gældende ret at skulle fordeles på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder det nye erhvervsområdeprojekt. Det vil være skolen, der skal fordele fordybelsestiden under hensyntagen til den fordeling af fordybelsestiden mellem de forskellige gymnasiale fag og niveauer, som fremgår af reglerne om de gymnasiale uddannelser, og under hensyntagen til elevernes reelle mulighed for at nå de faglige mål i de enkelte fag m.v. Også efter gældende ret skal skolen fordele elevtiden med passende inddragelse af de principper, som fremgår af reglerne om fordeling af fordybelsestid i de gymnasiale uddannelser.

Med den foreslåede bestemmelse foreslås det endvidere, at de gymnasiale fag på eux-forløbet vil blive tilrettelagt, så der bliver mere undervisningstid (nu uddannelsestid) og mindre fordybelsestid (nu elevtid) end efter gældende ret, men det samlede timetal for uddannelsen vil være det samme som efter gældende ret.

Det foreslås således, at undervisningstiden inden eventuel afkortning for den enkelte elev øges fra 1.625 timer til ca. 1.675 timer. Som noget nyt indgår i de ca. 1.675 timer undervisningstid en individuel timepulje for den enkelte elev på 80 timer. Den øgede mængde undervisningstid til den individuelle timepulje tilvejebringes ved, at dele af den tidligere elevtid ændres til undervisningstid med det formål at sikre eleverne mere lærertilstedeværelse samt ved at den undervisningstid (nu uddannelsestid), der efter gældende ret anvendes til de gymnasiefaglige projektopgaver, omlægges, så den både omfatter undervisningstid og fordybelsestid, jf. den tilsvarende omlægning til undervisningstid og fordybelsestid i forbindelse med studieområdeprojektet på uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen.

Den individuelle timepulje omfatter den del af undervisningstiden, som institutionens leder skal fordele til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer for at nå faglige mål i bestemte fag eller mere overordnede mål for eux-forløbet, herunder specielt skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer. Den individuelle timepulje skal først og fremmest anvendes til skriftlig træning, herunder skriftlig træning i de enkelte fag, men vil også mere generelt kunne anvendes til intensive kurser i bestemte fag og særlige talentaktiviteter.

Det foreslås, at fordybelsestiden i merkantile eux-forløb bliver mindst 350 timer og i tekniske eux-forløb mindst 450 timer.

Med gymnasireformen blev kravene til løbende evaluering af elevernes faglige udbytte af undervisningen i de gymnasiale uddannelser skærpet, bl.a. så der er blevet mere vægt på fremadrettet, formativ evaluering. Det er hensigten, at der med hjemmel i den foreslåede § 4, stk. 2, vil blive fastsat regler om, at skolen løbende skal evaluere elevernes faglige udbytte af undervisningen. Kravene til den løbende evaluering forventes at indebære, at der lægges vægt på, at der sker fremadrettet, formativ evaluering af elevernes faglige udbytte af undervisningen, og at eleverne inddrages systematisk i denne evaluering. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om, at skolen skal udarbejde en studieplan for undervisningen i de gymnasiale fag m.v. Studieplanen, som er en plan for den enkelte klasse, skal sikre sammenhæng og kontinuitet for de enkeltfaglige undervisningsforløb og projektforsløbene i erhvervsområdet samt variation og progression i undervisnings- og arbejdsformer, ligesom den skal sætte mål for elevernes faglige viden, kundskaber, færdigheder og kompetencer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 4, og bemærkningerne hertil.

2.3. Obligatorisk skriftlig prøve i dansk på A-niveau

2.3.1. Gældende ret

Efter § 5, stk. 1, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v. skal en eksamen, der giver ret til eux-bevis, omfatte mindst seks prøver i fag på gymnasialt niveau, og derudover en større skriftlig opgave, og en mundtlig prøve med udgangspunkt i det skriftlige eksamensprojekt. De seks prøver i gymnasiale fag, som indgår i eux-beviset, bliver centralt udtrukket i Undervisningsministeriet.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med gymnasireformen og lov om de gymnasiale uddannelser blev skriftlig prøve i dansk på A-niveau gjort obligatorisk i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen. Baggrunden for at gøre prøven obligatorisk var bl.a., at danskkompetencer, herunder skriftlige kompetencer, er centralt på alle videregående uddannelser.

Eux-bevis er studiekompetencegivende på linje med de gymnasiale eksaminer, og det vurderes på den baggrund, at det er relevant at gøre skriftlig prøve i dansk A obligatorisk i eux-forløb på samme måde, som det er blevet i de gymnasiale eksaminer. Den skriftlige prøve kan være med til generelt at styrke skriftligheden på eux. Den obligatoriske prøve vil indgå som én af de i alt seks prøver i gymnasiale fag i eux-forløb.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Forslaget om erhvervsområde og erhvervsområdeprojekt har ikke økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner, da det er hensigten, at det samlede timetal afsat til erhvervsområdeprojektet kommer til at svare til det nuværende samlede timetal afsat til eksamensprojekt og større skriftlig opgave, samt at den kommende afsatte fordybelsestid vil indgå i fastsættelsen af antal skoleuger i eux-forløbet.

Forslaget om undervisningstid og fordybelsestid, løbende evaluering og studieplan har ingen økonomiske konsekvenser, da lærernes samlede arbejdstid fastholdes uændret, men tilrettelægges anderledes.

Forslaget om at indføre obligatorisk skriftlig prøve i dansk på A-niveau har ikke økonomiske konsekvenser.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget om erhvervsområde og erhvervsområdeprojekt har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget om undervisningstid og fordybelsestid, løbende evaluering og studieplan forventes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget om at indføre obligatorisk skriftlig prøve i dansk på A-niveau har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har fra den XX august 2017 til den XX. september 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[.....]

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 1, nr. 3, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., indgår der i uddannelsen en større skriftlig opgave. Efter samme bestemmelses nr. 4 indgår der endvidere et skriftligt eksamensprojekt, der udarbejdes i to eller flere fag. Fagene skal omfatte mindst et fag på mindst B-niveau og et fag fra erhvervsuddannelsen.

Med den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, nr. 3 fastsættes, at der i uddannelsen til erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) skal indgå et erhvervsområde, som består af to eller flere flerfaglige projektorløb med fokus på virkelighedsnære problemstillinger, der giver eleverne indsigt i fagenes identitet og forskellighed og bidrager til opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. Erhvervsområdet skal afsluttes med et skriftligt erhvervsområdeprojekt, i hvilket mindst skal indgå et gymnasialt fag på A- eller B-niveau i kombination med et eller flere fag fra erhvervsuddannelsen.

Det er hensigten, at erhvervsområdet skal styrke den faglige sammenhæng mellem erhvervsfag og gymnasiale fag for eleverne i det valgte eux-forløb og give eleverne indsigt i fagenes identitet og forskellighed. Erhvervsområdets forskellige flerfaglige forløb skal desuden medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

For at styrke den faglige sammenhæng vil det blive et krav, at forløbene både skal omfatte erhvervsfag og gymnasiale fag i det enkelte eux-forløb. I de flerfaglige forløb vil endvidere så vidt muligt skulle indgå humanistiske og samfundsvidenskabelige fag i samspil med tekniske og naturvidenskabelige fag i tekniske eux-forløb og med merkantile fag i merkantile eux-forløb.

I den nuværende uddannelse til erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) indgår både en større skriftlig opgave og et eksamensprojekt. Disse foreslås afskaffet og i stedet foreslås indført et erhvervsområdeprojekt, der afslutter de flerfaglige projektorløb i erhvervsområdet. For at sikre, at erhvervsområdeprojektet bidrager til den faglige sammenhæng mellem erhvervsfag og gymnasiale fag i det valgte eux-forløb, vil der i erhvervsområdeprojektet skulle indgå mindst et gymnasialt fag på mindst B-niveau i kombination med et eller flere fag fra erhvervsuddannelsen.

For at styrke en dybdeforståelse af de konkrete problemstillinger, der arbejdes med i erhvervsområdeprojektet, foreslås det, at erhvervsområdeprojektet afsluttes med både en skriftlig besvarelse og en tilhørende mundtlig prøve. Forud for udarbejdelsen af den skriftlige besvarelse vil eleverne i samråd med sine vejledere skulle vælge område og faglig problemstilling, hvorefter vejlederne vil skulle udarbejde den endelige opgaveformulering. Den mundtlige prøve vil være medvirkende til at dokumentere elevens egen selvstændige præstation i udarbejdelsen af erhvervsområdeprojektet.

Forslaget om, at erhvervsområdet skal afsluttes med et erhvervsområdeprojekt, som omfatter en skriftlig besvarelse med en tilhørende mundtlig prøve, svarer til, at der med lov om de gymnasiale uddannelser blev indført et studieområde i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen. Studieområdet i disse uddannelser bliver afsluttet med et studieområdeprojekt, som også afsluttes med både en skriftlig besvarelse og en mundtlig prøve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Den gældende lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) indeholder i § 3 bestemmelser om de overordnede krav til et eux-forløb. Det fremgår bl.a., hvilke gymnasiale fag og niveauer, et eux-forløb skal omfatte, og at forløbet skal omfatte en større skriftlig opgave og et skriftligt eksamensprojekt, der udarbejdes i to eller tre fag. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at den samlede uddannelsestid for de gymnasiale fag og forløb m.v., i omfang skal svare til ca. 1.625 timer. Der kan dog ske afkorting af uddannelsestiden på baggrund af de kompetencer, som eleven kan opnå fra undervisning i erhvervsuddannelsen.

Udover uddannelsestid består de gymnasiale fag i eux-forløbet efter gældende ret af 400 timer elevtid i merkantile eux-forløb og 500 timer elevtid i tekniske eux-forløb. Eux-forløb udformes i forhold til den enkelte erhvervsuddannelse, så de fag m.v. på gymnasialt niveau, der skal indgå i forløbet, sammen med den obligatoriske undervisning i erhvervsuddannelsen indgår i en hensigtsmæssig helhed i forhold til elevernes

opnåelse af generel studiekompetence. Nærmere regler om det konkrete eux-forløb fastsættes i reglerne om den enkelte erhvervsuddannelse.

Med den foreslåede bestemmelse foreslås det, at § 19, stk. 1-3 i lov om de gymnasiale uddannelser om undervisningstid og fordybelsestid finder tilsvarende anvendelse for eux-forløb.

Efter den foreslåede bestemmelse er undervisningstiden i et eux-forløb inden eventuel afkorting ca. 1.675 timer.

Efter den foreslåede bestemmelse vil hovedparten af undervisningstiden i uddannelsen til erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v. ligesom efter gældende ret være fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder det nye erhvervsområdeprojekt.

Efter den foreslåede bestemmelse vil det være skolen, der fordeler fordybelsestiden (tidligere elevtiden) under hensyntagen til den fordeling af fordybelsestiden mellem de forskellige gymnasiale fag og niveauer, som fremgår af reglerne om de gymnasiale uddannelser, og under hensyntagen til elevernes reelle mulighed for at nå de faglige mål i de enkelte fag m.v. Også efter gældende ret skal skolen fordele elevtiden med passende inddragelse af de principper, som fremgår af reglerne om fordeling af fordybelsestid i de gymnasiale uddannelser.

Med den foreslåede bestemmelse foreslås det endvidere, at de gymnasiale fag på eux-forløbet vil blive tilrettelagt, så der bliver mere undervisningstid (nu uddannelsestid) og mindre fordybelsestid (nu elevtid) end i dag, jf. nedenfor om den individuelle timepulje, men det samlede timetal for uddannelsen vil være det samme som efter gældende ret.

Det foreslås således, at undervisningstiden inden eventuel afkorting for den enkelte elev øges fra 1.625 timer til ca. 1.675 timer. Som noget nyt indgår i de ca. 1.675 timer undervisningstid en individuel timepulje på 80 timer for den enkelte elev. Den øgede mængde undervisningstid til den individuelle timepulje tilvejebringes ved, at dele af den nuværende elevtid ændres til undervisningstid med det formål at sikre eleverne mere lærertilstedeværelse samt ved at den undervisningstid (nu uddannelsestid), der i dag anvendes til de gymnasiefaglige projektopgaver, omlægges, så den både omfatter undervisningstid og fordybelsestid, svarende til omlægning til undervisningstid og fordybelsestid i forbindelse med studieområdeprojektet på uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen.

Det foreslås, at fordybelsestiden i merkantile eux-forløb bliver mindst 350 timer og i tekniske eux-forløb mindst 450 timer.

Den individuelle timepulje omfatter den del af undervisningstiden, som institutionens leder skal fordele til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer for at nå faglige mål i bestemte fag eller mere overordnede mål for eux-forløbet, herunder specielt skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer. Den individuelle timepulje skal først og fremmest anvendes til skriftlig træning, herunder skriftlig træning i de enkelte fag, men vil også mere generelt kunne anvendes til intensive kurser i bestemte fag og særlige talentaktiviteter.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 4, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., kan uddannelsestiden i et eux-forløb afkortes på baggrund af de kompetencer, som eleven kan opnå fra undervisning i erhvervsuddannelsen.

Muligheden for at afkorte undervisningstiden (efter gældende ret benævnt uddannelsestiden) foreslås opretholdt. Med den foreslåede bestemmelse kan undervisningsministeren fastsætte en afkorting af undervisningstiden i et eux-forløb i forbindelse med en erhvervsuddannelse, hvor eleverne kan nå de faglige mål i de gymnasiale fag hurtigere på baggrund af kompetencer fra erhvervsuddannelsen tilrettelagt uden eux. Ministeren kan dog ikke afkorte den pulje på 80 timer, som er nævnt i bestemmelsens stk. 2.

Muligheden for afkortning af undervisningstiden er begrundet i, at elever i et eux-forløb vil kunne nå de faglige mål i de gymnasiale fag hurtigere på baggrund af kompetencer fra erhvervsuddannelsen tilrettelagt uden eux. Afkortningen i det enkelte eux-forløb vil afhænge af det enkelte, gymnasiale fags sammenhæng og faglige overlap med den øvrige undervisning i erhvervsuddannelsen tilrettelagt uden eux.

Med den foreslåede bestemmelse vil der dog ikke kunne ske afkortning af den individuelle timepulje på 80 timer, som foreslås indført med lovforslagets § 1, nr. 2. Den individuelle timepulje vil således være på 80 timer for den enkelte elev i et eux-forløb, uanset om der i øvrigt sker afkortning af undervisningstiden i det pågældende eux-forløb. Dette er begrundet i, at alle elever på uddannelsen dermed vil blive sikret mere undervisningstid, herunder særligt undervisningstid der anvendes til skriftlig træning.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i § 4, stk. 2, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., kan undervisningsministeren efter inddragelse af det relevante faglige udvalg fastsætte nærmere regler om indhold og tilrettelæggelse af eux-forløbet. Der er bl.a. fastsat regler om fordeling af uddannelsestid mellem de enkelte gymnasiale fag i de forskellige eux-modeller i bekendtgørelse om krav til udformning af eux-forløb. Der er bl.a. også i bekendtgørelserne for de enkelte eux-forløb fastsat regler om, at elevtiden fordeles af skolen med passende inddragelse af de principper, som fremgår af reglerne for fordeling af fordybelsestid i de gymnasiale uddannelser.

Hjemlen til at undervisningsministeren efter inddragelse af det relevante faglige udvalg kan fastsætte regler om indhold og tilrettelæggelse af eux-forløbet præciseres, så det fremgår af bemyndigelsen, at ministeren bl.a. kan fastsætte regler om erhvervsområdet og erhvervsområdeprojektet, fordeling af undervisningstid mellem de enkelte fag m.v., og om skolens fordeling af fordybelsestiden.

Det er bl.a. hensigten, at der som noget nyt vil blive fastsat regler om de flerfaglige projektforsløb i erhvervsområdet og vejledning under elevernes udarbejdelse af erhvervsområdeprojektet samt regler om fastsættelse af et timetal for erhvervsområdeprojektet. Det forventes, at der vil blive fastsat regler om, at der til erhvervsområdeprojektet afsættes undervisningstid i et omfang på 20 timer og fordybelsestid i et omfang på 30 timer svarende til timetallene for studieområdeprojektet på uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Det er derudover hensigten, at der, som det også er tilfældet efter de gældende regler for så vidt angår uddannelsestid, vil blive fastsat regler om fordeling af undervisningstid mellem de enkelte fag m.v. i eux-forløb. Reglerne vil fortsat skulle fastsættes efter inddragelse af det relevante faglige udvalg.

Det forventes også, at der vil blive fastsat regler om skolens fordeling af fordybelsestid. Det er således hensigten at fastsætte regler om, at skolen skal fordele fordybelsestiden under hensyntagen til den fordeling af fordybelsestiden mellem de forskellige gymnasiale fag og niveauer, som fremgår af bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser, og under hensyntagen til elevernes reelle mulighed for at nå de faglige mål i de enkelte fag m.v. Også efter gældende ret skal skolen fordele elevtiden med passende inddragelse af de principper, som fremgår af reglerne om fordeling af fordybelsestid i de gymnasiale uddannelser.

Det er endvidere hensigten som noget nyt at fastsætte regler om, at skolen skal udarbejde en studieplan for undervisningen i de gymnasiale fag m.v. Studieplanen er en plan for den enkelte klasse, der skal sikre sammenhæng og kontinuitet for de enkeltfaglige undervisningsforløb og projektforsløbene i erhvervsområdet samt variation og progression i undervisnings- og arbejdsformer, ligesom den skal sætte mål for elevernes faglige viden, kundskaber, færdigheder og kompetencer. Studieplanen vil skulle omfatte alle fag på gymnasialt niveau m.v. Studieplanen skal justeres løbende i dialog med eleverne og skal danne udgangspunkt for fælles planlægning mellem klassens lærere.

Det er desuden hensigten som noget nyt at fastsætte regler om, at skolen løbende skal evaluere elevernes faglige udbytte af undervisningen. Kravene til den løbende evaluering forventes at indebære, at der lægges vægt på, at der sker fremadrettet, formativ evaluering af elevernes faglige udbytte af

undervisningen, og at eleverne inddrages systematisk i denne evaluering. Det kan f.eks. være i form af, at eleven ikke kun modtager en karakter som evaluering af en opgave, men også får klare anvisninger på, hvordan det er muligt at forbedre sig.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 og 2.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i § 5, stk. 1, i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., skal en eksamen, der giver ret til eux-bevis, omfatte mindst seks prøver i fag på gymnasialt niveau, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, en større skriftlig opgave, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 3, og en mundtlig prøve med udgangspunkt i det skriftlige eksamensprojekt, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 4.

Med den foreslåede bestemmelse vil en eksamen, der giver ret til eux-bevis, fortsat omfatte mindst seks prøver i fag på gymnasialt niveau, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det foreslås som noget nyt, at skriftlig prøve i dansk på A-niveau skal være obligatorisk. Den skriftlige prøve i dansk kan være med til generelt at styrke skriftligheden på eux, og den vil skulle indgå som én af de i alt mindst seks prøver i fag på gymnasialt niveau.

Det foreslås endvidere som noget nyt, at eksamen skal indeholde en mundtlig prøve med udgangspunkt i det skriftlige erhvervsområdeprojekt, jf. den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, nr. 3. Der vil være tale om én samlet prøve. Den foreslåede mundtlige prøve med udgangspunkt i det skriftlige erhvervsområdeprojekt vil komme til at træde i stedet for den større skriftlige opgave og den mundtlige prøve med udgangspunkt i det skriftlige eksamensprojekt, som indgår som en del af eksamen efter de gældende regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 og 2.3.2 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

I *stk. 1* foreslås det, at loven skal træde i kraft den 1. august 2018.

I *stk. 2* foreslås det, at loven ikke skal finde anvendelse for de elever, som optages før den 1. august 2018. For disse elever finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bestemmelsen indebærer, at elever, der er optaget den 1. august 2018 eller senere skal følge de nye regler, mens elever, der er optaget før den 1. august 2018 og dér har påbegyndt eux-forløbet, skal følge de hidtil gældende bestemmelser.

Til § 3

Det færøske hjemmestyre og det grønlandske selvstyre lovgiver om egne forhold i relation til undervisning i erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser. Det foreslås derfor, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

....